

پدیدارشناسی محبت و عشق
از نظر روزبهان بقلی

فاطمه شریفی

انتشارات توسن

سرشناسه	:	شریفی، فاطمه، ۱۳۴۲-
عنوان و نام پدیدآور	:	پدیدارشناسی محبت و عشق از نظر روزبهان بقلی / فاطمه شریفی.
مشخصات نشر	:	تهران: نوشناخت، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	:	۹۲ ص.
شابک	:	۹۷۸-۹۶۴-۸۳۶۶-۳۴-۱
وضعیت فهرست‌نویسی	:	فیبا
یادداشت	:	کتابنامه: ص. ۸۹ - ۹۲.
موضوع	:	روزبهان بقلی، روزبهان بن ابی‌نصر، ۹۵۲۲-؟ - ۶۰۶ق. -- نقد و تفسیر
موضوع	:	روزبهان بقلی، روزبهان بن ابی‌نصر، ۹۵۲۲-؟ - ۶۰۶ق. -- دیدگاه درباره عشق (عرفان)
موضوع	:	عشق (عرفان) -- متون قدیمی تا قرن ۱۴ Love (Mysticism) -- Early works to 20th century*
		عرفان -- متون قدیمی تا قرن ۱۴
		Mysticism -- Early works to 20th century
		تصوف -- متون قدیمی تا قرن ۱۴
		Sufism -- Early works to 20th century
رده‌بندی کنگره	:	BP۲۷۹
رده‌بندی دیویی	:	۲۹۷۸۱۳۴
شماره کتابشناسی ملی	:	۸۶۵۹۳۱۶
اطلاعات رکورد کتابشناسی	:	فیبا

پدیدارشناسی محبت و عشق از نظر روزبهان بقلی

فاطمه شریفی

صفحه آرا: فایزه رحمدل

ناظر صفحه آرا: لعیا هاشمی اقدم

ناشر: انتشارات نوشناخت

چاپ نخست: تابستان ۱۴۰۰

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۳۵,۰۰۰ تومان

حق چاپ و نشر محفوظ است.

انتشارات نوشناخت

۰۹۲۲۱۵۰۸۷۳۴

۰۹۳۸۹۵۱۵۹۹۳

www.noshenakht.com

info@noshenakht.com

فهرست مطالب

مقدمه ۱

فصل ۱: کلیات

نگاهی به زندگی و آثار روزبهان بقلی ۹

گرایش های مذهبی و عرفانی روزبهان ۱۰

آثار روزبهان ۱۱

پدیدارشناسی ۱۴

محبت و انواع آن ۱۶

عشق و انواع آن ۱۸

محبت و عشق از نظر روزبهان ۲۱

فصل دوم: انواع و مراتب محبت و عشق از نظر روزبهان بقلی

انواع و مراتب محبت از دیدگاه روزبهان بقلی ۲۳

انواع و مراتب عشق از دیدگاه روزبهان ۲۴

محبت و عشق در رابطه با سایر انسان ها ۲۹

محبت و عشق در رابطه با خود ۳۱

محبت و عشق در رابطه با طبیعت ۳۳

فصل سوم: عوامل و زمینه های محبت و عشق از نظر روزبهان بقلی

فصل ۴: آثار محبت و عشق از نظر روزبهان بقلی

شطحیات از نظر روزبهان بقلی ۵۲

فصل ۵: موانع محبت و عشق از نظر روزبهان بقلی

حجاب ۵۹

حجاب از دیدگاه روزبهان بقلی ۶۲

التباس ۶۴

فصل ششم: بحث و نتیجه گیری

۷۰	..... انواع و مراتب محبت
۷۱	..... انواع و مراتب عشق از نظر روزبهان
۷۴	..... عوامل و زمینه های محبت و عشق از نظر روزبهان بقلی
۷۷	..... آثار عشق و محبت
۸۰	..... موانع تحقق عشق و محبت
۸۳	..... منابع

مقدمه

عرفان اسلامی حاوی مفاهیم والا و ارزشمند است. در عرفان اسلامی غایت خلقت انسان سیر الی الله است. عرفا در اندیشه های خود گام ها و مراحل سلوک را تبیین نموده و خود عاملانی به آن نکات حقیقت بار بوده اند. از میان مفاهیم بسیاری که در اصطلاحات عرفانی و در بین عرفا مطرح است می توان به دو مفهوم اساسی محبت و عشق اشاره کرد. این دو مفهوم هم به شکل نظری و هم عملی قابل بررسی است.

بسیاری از شاعران، نویسندگان، حکیمان، فیلسوفان و حتی ادیبان و اندیشمندان غیرمسلمان غربی برداشتی از محبت و عشق ارائه کرده اند، که هر کدام در کلیت خود و در مقایسه با هم جنبه هایی را به تصویر می کشند. ناگفته نماند که در ادبیات فارسی به ویژه ادبیات غنایی به این دو واژه بسیار پرداخته شده است.

در اینجا به برخی از این تعاریف اشاره می نمایم. هرچند این اشارات قطره ای از دریای ژرف و پررمز و راز ادبیات فارسی است:

مولانا در دفتر دوم مثنوی خود آورده است :

ناف ما بر مهر او بریده اند عشق او در جان ما کاریده اند (مثنوی - دفتر دوم)
همچنین لسان الغیب حافظ شیرازی می فرماید:

در ازل پرتو حسنت ز تجلی دم زد عشق پیدا شد و آتش به همه عالم زد

جلوه ی کرد رخت، دید ملک، عشق نداشت عین آتش شد ازین غیرت و بر آدم زد (حافظ - غزل ۱۵۲)

عشق را می توان باور و احساسی عمیق و لطیف دانست که با حس صلح دوستی و انسانیت در تطابق است. احساسی ژرف و غیرقابل توصیف است که فرد آن را در یک رابطه دوطرفه با دیگری تقسیم می کند.

عشق نمای خارجی ندارد بلکه یک احساس عمیق دوستی است.

به کسی که دارای احساس عشق نسبت به شخص دیگریست، دلداده یا عاشق و به کسی که مورد عشق طرف دیگر است، دلبر، دلربا یا معشوق می گویند.